

VAR REFERANSE
24/1898

DERES REFERANSE

DATO
24.06.2024

Vedtak om overtredelsesgebyr

1. Innledning

Finanstilsynet viser til varsel om overtredelsesgebyr 27. mai 2024, ditt svar i e-post 29. mai 2024 og øvrig korrespondanse om dine handler i aksjen Hynion AS (NO0010920945) (HYN).

Finanstilsynet har konkludert med at det foreligger overtredelse av forbudet mot markedsmanipulasjon etter markedsmisbruksforordningen¹ (MAR) artikkel 15, jf. artikkel 12, jf. verdipapirhandelloven (vphl.) § 3-1.

Finanstilsynet har derfor besluttet å ilegge deg et overtredelsesgebyr på 150 000 kroner, jf. vphl. §§ 21-1, 21-9 og 21-14.

2. Sakens rettslige utgangspunkter

Det følger av vphl. § 3-1 første ledd at MAR med visse tilpasninger som følger av EØS-avtalen vedlegg IX, protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig, gjelder som lov i Norge.

Etter MAR artikkel 15 er markedsmanipulasjon og forsøk på markedsmanipulasjon forbudt. Etter MAR artikkel 12 nr. 1 omfatter markedsmanipulasjon:

- "a. Inngåelse av en transaksjon, plassering av en handelsordre eller enhver annen atferd som*
- gir eller er egnet til å gi falske eller villedende signaler om tilbudet, etterspørselen eller kursen på et finansielt instrument, [...], eller*
 - ii) sikrer eller er egnet til å sikre ett eller flere finansielle instrumenter, [...] på et unormalt eller kunstig nivå, med mindre personen som inngår en transaksjon, plasserer en handelsordre eller de legitime grunner og er i samsvar med akseptert markedspraksis i henhold til MAR artikkel 13."*

Det er ikke fastsatt noe akseptert markedspraksis i Norge etter MAR artikkel 13.

MAR artikkel 12 nr. 2 lister opp en rekke former for adferd som skal anses som markedsmanipulasjon, herunder bokstav b):

¹ Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 596/2014 av 16. april 2014 om markedsmisbruk ("markedsmisbruksforordningen")

"Kjøp eller salg av finansielle instrumenter ved markedets åpnings- eller stengetid, som har eller er egnet til å ha den virkningen at investorer som handler på grunnlag av oppgitte kurser, herunder åpnings- og sluttkurser, villedes."

Etter vphl. § 21-1 første ledd kan Finanstilsynet ilegge overtredelsesgebyr for overtredelse av forbudet mot markedsmanipulasjon. For fysiske personer kan gebyret settes til inntil 43 millioner kroner, jf. vphl. § 21-1 annet ledd. Vilkårene for å ilegge overtredelsesgebyr fremgår av vphl. § 21-9. Fysiske personer kan ilegges overtredelsesgebyr for forsettlig eller uaktsomme overtredelser. Ved avgjørelsen av om en administrativ sanksjon skal ilegges og ved utmålingen fremgår det videre av vphl. § 21-14 at det kan tas hensyn til følgende:

1. overtredelsens grovhet og varighet,
2. graden av skyld hos overtrederen,
3. overtrederens finansielle styrke, særlig samlet omsetning eller årsinntekt og eiendeler,
4. oppnådd fortjeneste eller unngått tap,
5. tap påført tredjepart som følge av overtredelsen,
6. vilje til å samarbeide med myndighetene,
7. tidligere overtredelser,
8. forhold som nevnt i forvaltningsloven § 46 annet ledd (foretak),
9. andre relevante forhold.

3. Sakens bakgrunn

3.1 Småhandel i HYN-aksjen

Finanstilsynet har gjennomført undersøkelser av mistenkelige transaksjoner og har i den forbindelse sett nærmere på handler du har gjort i HYN-aksjen.

Aksjene i HYN er tatt opp til handel på handelsplassen Euronext Growth Oslo.

Finanstilsynet har undersøkt din handelsaktivitet i tilfeller der du har handlet for mindre enn 250 kroner. I 2023 gjennomførte du 196 slike småkjøp.

Mange av disse småhandelene ble gjort til en kurs som var betydelig høyere enn sist registrert kurs i den foregående omsetningen i aksjen. I 2023 gjennomførte du 124 enkeltstående småkjøp der aksjen steg én prosent eller mer fra sist registrerte kurs. 75 av disse småhandelene hadde en kurseffekt på mer enn tre prosent.

Dine handler har dessuten påvirket sentrale referanseverdier for aksjekursen, som åpnings- og sluttkurs og dagens høyeste omsetningskurs. Det var 34 dager i 2023 du gjennomførte en småhandel på dagens høyeste kurs, og du deltok i dagens første og siste handel med en småhandel henholdsvis 13 og 11 dager.

De fleste av disse handelene ble initiert av deg ved at det ble lagt inn kjøpsordre med lik eller høyere kurs enn beste salgsordre. Handelene medførte at kursen steg merkbart i forhold til sist registrerte kurs.

Sist omsatt kurs og kursendringer er viktig informasjon for investorer og skal gi uttrykk for reell handel og interesse i den aktuelle aksjen.

Din minimumskostnad til megler (også kalt minstekurtasje) for å gjennomføre en handel har vært 39 kroner. Når du handler for mindre beløp må dermed aksjen stige betydelig for at du skal oppnå gevinst. I 2023 betalte du 7 644 kroner i kurtasje for dine 196 småhandler. Handelsbeløpet, før kurtasje, var 6 090 kroner. Det betyr at du betalte 125 prosent av handelsbeløpet for disse småhandlene i kurtasje.

De aktuelle handlene er nærmere beskrevet nedenfor. Informasjon om handlene er innhentet fra VPS og Finanstilsynets transaksjonsdatabase.

En fullstendig oversikt over alle handler som har hatt større kurseffekt enn én prosent var vedlagt Finanstilsynets varsel om overtredelsesgebyr 27. mai 2024. Du har ikke hatt noen merknader til disse opplysningene, som dermed legges til grunn av Finanstilsynet i dette vedtaket.

3.2 Nærmere om dine handler i 2023

Du er en stor aksjonær i HYN. Per 20. februar 2024 eide du 406 017 aksjer i selskapet tilsvarende en eierandel på 0,38 prosent. Med det var du selskapets 18. største aksjonær. Du begynte å akkumulere HYN-aksjer 29. juli 2022. På dette tidspunktet var aksjekursen 2,37 kroner. Kursen sank markant høsten 2022 og gjennom 2023. Den 1. februar 2023 var kursen 0,61 kroner. Etter en svak kursoppgang mot slutten av 2023 var kursen 0,37 kroner den 29. desember 2023.

Hovedtyngden av aksjeholdningen din ble kjøpt i 2023. Per 1. januar 2023 var din aksjeholdning på 150 000 aksjer. Ved utløpet av året eide du 405 007 aksjer. Den måneden du kjøpte flest aksjer var februar 2023, da du økte beholdningen med 70 110 aksjer.

Det var også i februar 2023 du startet å gjennomføre småkjøp. Til sammen var det 79 dager i 2023 der du gjennomførte en eller flere småhandler med kurseffekt på mer enn én prosent. Enkelte dager har dine småkjøp løftet aksjen mer enn ti prosent fra forrige omsetningskurs. Den 7. juni, for eksempel, gjennomførte du tre enkeltstående småkjøp der aksjen hver gang steg ti prosent eller mer fra forrige omsetning. Dine to første småkjøp denne dagen gjøres på dagens høyeste omsetningskurs, og du setter dermed dagens høyeste kurs (0,44 kroner).

Mange av småkjøpene dine er på kun én aksje, som den 12. desember, da du gjennomførte fem énaksjekjøp. Det gjorde du på stigende kursnivå der småkjøpene dine løftet aksjekursen mellom 2,5 og 4,4 prosent. Du betalte til sammen 195 kroner i kurtasje for disse fem aksjene, mens handelsbeløpet var på til sammen 1,73 kroner.

På årets siste handelsdag, 29. desember, var det du som gjennomførte dagens første handel. Denne handelen på én aksje ble også gjort på dagens høyeste kurs, opp 2,2 prosent fra sluttkursen dagen før.

4. Tidligere kontakt med Finanstilsynet

Finanstilsynet sendte deg en henvendelse 29. februar 2024 hvor du ble gitt anledning til å kommentere ditt handelsmønster og Finanstilsynets funn.

I e-post 2. mars 2024 skrev du at du aldri har "tenkt på ordet manipulasjon av kurs eller påvirkningsgraden av mine handler. Har fast trekk på 1000 kr på aksjekonto. Har handlet i håp om at en dag skal jeg kunne komme meg ut brake Even eller med gevinst. Derfor har jeg snittet meg mest mulig ned for en eventuell utgang".

I e-post 29. mai 2024 ga du merknader til Finanstilsynets varsel om overtredelsesgebyr 27. mai 2024. Du ba om at Finanstilsynet ikke ilegger overtredelsesgebyr. Du har handlet i god tro, og har aldri hatt til hensikt å begå markedsmanipulasjon. Du har bare investert egne midler i børsen, og ikke belastet noen andre. Du er pensjonist og jobber litt ved siden av for å "spe på" pensjonen, men har ikke "overflod" av midler. Hvis du kommer ut av HYN-aksjen "i pluss", skal du aldri mer kjøpe en aksje, og holde deg langt unna børsen.

5. Finanstilsynets vurdering

5.1 Vilkårene for ileggelse av overtredelsesgebyr

Finanstilsynets vurdering er at de mange små aksjekjøpene du har gjennomført i perioden ikke er gjort ut fra en reell kjøpsinteresse. Kjøpene har endret kursen på HYN-aksjen, og i noen tilfeller betydelig.

Transaksjoner og kursen de gjennomføres til, vil være informasjon som inngår i grunnlaget for investorenes investeringsbeslutninger. Handler og kurser gir viktig informasjon om hvilke kurser investorer er villige til å betale for et verdipapir. Det er viktig at handlene som gjennomføres gir uttrykk for reelle kjøps- og salgsinteresser. I dette tilfellet har dine handler også påvirket referanseverdier for aksjen, som åpningskurs, dagens høyeste kurs og sluttkurs.

Finanstilsynet finner etter dette at dine små aksjekjøp har vært egnet til å gi falske eller villedende signaler om tilbudet, etterspørselen eller kursen på HYN-aksjen.

Finanstilsynets konklusjon er at det foreligger en overtredelse av MAR artikkel 15, jf. artikkel 12.

Den objektive gjerningsbeskrivelsen anses dermed oppfylt.

Du har opplyst at du aldri har tenkt på i hvilken grad handlene påvirker kursen på aksjene. Til dette bemerker Finanstilsynet at du har gjennomført mange småkjøp, og har hatt flere anledninger til å observere at aksjeprisen stiger som følge av at dine transaksjoner gjennomføres. Særlig når du har gjennomført flere etterfølgende småhandler.

Finanstilsynet vurderer at du på tidspunktet for handlene anså at slike små aksjekjøp med sannsynlighet var egnet til å gi falske eller villedende signaler om kursen på HYN-aksjen. Det legges derfor til grunn at overtredelsen av forbudet mot markedsmanipulasjon har skjedd forsettlig.

Du viser til at du aldri har hatt til hensikt å begå markedsmanipulasjon. Definisjonen av markedsmanipulasjon er basert på effekten av transaksjonen og ikke intensjonen, jf. NOU 2017: 14 s. 40. Det er derfor ikke avgjørende i vurderingen at du ikke hadde til hensikt å foreta markedsmanipulasjon.

Videre har du vist til at du har handlet i god tro og ikke var klar over at handlemønsteret ditt var ulovlig. Til dette bemerker Finanstilsynet at det må forventes at investorer som deltar i det noterte verdipapirmarkedet setter seg inn i de regler som gjelder for handelen.

Finanstilsynet legger til grunn at de subjektive vilkårene for overtredelse er oppfylt, jf. vphl. § 21-9.

5.2 Finanstilsynets vurdering av om overtredelsesgebyr skal ilegges og gebyrets størrelse

Lovens formål er å legge til rette for sikker, ordnet og effektiv handel i finansielle instrumenter og å sikre investorbekyttelse, jf. vphl. § 1-1.

Siktemålet er å kanalisere kapital på en samfunnsmessig gunstig måte. For å oppnå dette må regelverket utformes slik at det skapes tillit til markedet. Markedsmanipulasjon er uheldig fordi det svekker markedsdeltakernes tillit til markedet, som igjen kan medføre at kapitalen forsvinner eller ikke blir utnyttet på best mulig måte.

Av forarbeidene² fremkommer det at:

"Ved at de legitime markedsmekanismene forstyrres, vil det være stor risiko for at handler slutes på feilaktig eller sviktende grunnlag. I så fall vil risikoen for å tape penger som følge av tilfældigheter bli høyere (uforutsigbar risiko). Kort sagt blir konsekvensen i sin tur at aktørene vil ønske å innberegne et høyere risikotillegg (eller velge alternative markeder), noe som av ulike årsaker dermed vil svekke norske bedrifters tilgang på kapital."

Finanstilsynets vurdering er at allmennpreventive hensyn og ivaretagelsen av markedets integritet med styrke tilsier at Finanstilsynet ilegger et overtredelsesgebyr i denne saken.

Finanstilsynet ser generelt alvorlig på handelsaktivitet hvor aktører mer eller mindre "leker" i ordreboken med den konsekvens at markedet villedes om kurs, tilbud og etterspørsel i en bestemt aksje. Handel i verdipapirer skal gi uttrykk for reell kjøps- og salgsinteresse.

Ut fra en konkret helhetsvurdering av forholdene i saken, anser Finanstilsynet en gebyrstørrelse på 150 000 norske kroner som et passende beløp.

I den konkrete vurderingen er det særlig lagt vekt på at dine handlinger kan bidra til å svekke tilliten til verdipapirmarkedet. Finanstilsynet har i denne sammenhengen vektlagt det høye antallet småhandler som har gitt merkbar kurseffekt. Videre har graden av subjektiv skyld har blitt tillagt vekt i skjerpene retning.

Finanstilsynet har innhentet ligningstall fra Skatteetaten for inntektsårene 2022 og 2023. Din finansielle stilling er hensyntatt i utmålingen.

6. Vedtak om overtredelsesgebyr

Ut fra de forhold som er omtalt, ilegges Finanstilsynet [REDAKERT] et overtredelsesgebyr på 150 000 norske kroner for overtredelse av MAR artikkel 15, jf. artikkel 12, jf. vphl. § 3-1.

Hjemmelen for å ilegge overtredelsesgebyr er vphl. §§ 21-1 første ledd, jf. 21-9 og 21-14.

² NOU 2017:14 pkt. 4.1

Vedtaket blir publisert på Finanstilsynets nettsider.

Dette vedtaket kan påklages innen 3 uker etter at vedtaket er mottatt. Klage sendes til Finanstilsynet. Klageinstans er Finansdepartementet. Forvaltningsloven §§ 18 og 19, om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, gjelder.

Overtredelsesgebyrer innkreves av Skatteetaten ved Statens innkrevingsentral. I tilfeller der vedtaket ikke påklages vil Statens innkrevingsentral sende krav om betaling umiddelbart etter klagefristens utløp. I tilfeller der vedtaket påklages, sendes kravet etter at klagen er avgjort av Finansdepartementet. Statens innkrevingsentralens frist for betaling er 3 uker etter faktura er sendt.

For Finanstilsynet

Anne Merethe Bellamy
avdelingsdirektør

Thomas Borchgrevink
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.